

مفایین پاراستنا ته زمانی

نقیسین

د. عبدالرزاق بن عبدالمحسن البدر

وهرگیړان

خلات صلاح

مزگهفت

www.mzgaft.com

زنجیرا نامیلکین د. عبد الرزاق بن عبد المحسن البدر

نقیسین: د. عبد الرزاق بن عبد المحسن البدر

وهرگیران: خلات صلاح

پیداجوون: عبد الخالق بهرواری

پیداجوونا ریئقیسن: اکرم رمضان

دیزایننا نافه پروک و بهرگی: سایتن مزگهفت

هژمرا زنجیرئ: (11)

ژ بهرهمین: سایتن مزگهفت www.mzgaft.com

بِسْمِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إن الحمد لله نحمده ونستعينه ونستغفره ونتوب إليه، ونعوذ بالله من شرور أنفسنا وسيئات أعمالنا، من يهده الله فال مضل له، ومن يضلل فال هادي له، وأشهد أن إله إله الله وحده ال شريك له، وأشهد أن محمدا عبده ورسوله وصفيه وخليه وأمينه على وحيه ومبلغ الناس شرعه: فصلوات الله وسلامه عليه وعلى آله وصحبه أجمعين أما بعد:

-خودایی مهزن دبیژیت: ((وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُحْصُوهَا)) [النحل: ١٨]

وئەگەر هۆین لئ بگهڕیین دا قهنجییین خودی ل سەر خۆ بهژمیرن هۆین نهشیین وان بهژمیرن: هندی هند ئه و د گه له کن.

و دبیژیت: ((وَمَا بِكُمْ مِّنْ نَّعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ)) [النحل: ٥٣]

وهچی قهنجیه کا هیدایه تی، یان یا ساخله مییا له شی، یان یا بهر فره مییا رزقی و عه یالی، یان هەر قهنجیه کا دی یا کو بو

ههوه هاتییهدان ئەو ژ خودی ب تنییە، وئەوه یی ب وی چەندی قەنجی د گەل ههوه کری.

و قەنجی و دان و بەخشینی خودی ل سەر مه گەلهکن هەتا وی رادهی کو ناهینە هەژمارتن، و ئەفە راولهستیانهکه دگەل دان و بەخشینهکا خودی یا مهزن ل سەر مه کو ژ هەژیه بیرا خو لئ بینین و هزر تیدا بکهین دگۆتانا خودایی مهزندا دەمی دبیزیت:

((اَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ (۸) وَلِسَانًا وَشَفَتَيْنِ (۹))) [البلد]

ئەری ما مه دوو چاف نەدانه وی ئەو پی دبینیت (۸) و ئەزمانەك و دوو لیف ئەو پی دئاخفتیت (۹).

بەلئ، خودی منەت دگەل مەکر ب قان هەردوو دان و بەخشینی مهزن: بەخشینا چاقان کو دیتنه ب وان، و بەخشینا ئەزمانی کو ئاخفتنه و لیف هاریکارن دگەلدا، و هەروەسا خودایی مهزن هەردوو لیف کرینه پارێزەر بو دەفی، و پشتا چاقا ژی (جەرمی مژیلانک پیفە) کرینه پووشەر بو چاقی، چ دان و بەخشینهکا مهزنە، ئەم دوعا و گازی ژ خودی دکەین مه ریکبیت د

سۆپاسیکرنا قی بەخشینیدا و هاریکاری مه بیت، د بکارئینانا وان دا بو پەرستن و رازیبینا وی.

و ژ سۆپاسیا نیعمەتین خودی - نیعمەتا ئەزمانی و چاقان - بتنی د پەرستن و گوهداری کرنا خودیدا بهینە بکارئینان، و بهینە پاراستن ژەهر تشتی خودایی مەزن تۆرەبکەت، و هەرکەسێ خودی ریزی لی بگریت ب پاراستنا ئەزمان و چاقین وی ئەو ب سەرکەفت ب پاداشتین مەزن و باشیین زیده و بەرھەمیین نەھینە هژماری دی ل دونیایی و ئاخرەتی بەدەست خوڤە ئینیت.

ئەڤە ژێ چەند مفايەکیڤ پاراستنا ئەزمانی و ئاخفتنی، کو ئەو کەسێ ئاخفتنی و ئەزمانی خوڤە بپاریزیت دی مفا و بەرھەمیین مەزن بەدەستخوڤە ئینت ل دنیا و ئاخرەتی.

ژ مفايین پاراستنا ئەزمانی:

ئەگەرە کو گۆنەھ پی بەینە ژێبرن و ئەگەرە بو باشتربوونا کاروگریاران، خودایی مەزن دبیژیت: ((يَا أَيُّهَا الَّذِينَ ءَامَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا ﴿٧٠﴾ يُصْلِحْ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرْ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِيعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ فَوْزًا عَظِيمًا ﴿٧١﴾)) [الاحزاب]

ئەى گەلى ئەوین باوەرى ب خودی ئینای و دویکەفتنا پیڤه مبهرى کرى، هوین تهقوايا خودی بکهن و ژ وی بترسن و بی ئەمریبا وی نهکهن، دا هیژای عهزبا وی نهبن، وهوین د ههمی حالان دا گۆتنهکا راست و دورست یا دویر ژ درهوی بیژن (٧٠) ئەگەر هوین تهقوايا خودی بکهن، وگۆتنهکا راست و دورست بیژن، خودی کارین ههوه دئ بو ههوه چاک کهت، وگۆنههین ههوه دئ بو ههوه ژئ بهت. وههچیی گوهداریا خودی و پیڤه مبهری وی د فهرمانین وان دا بکهت ب راستی ئەو ب سهرکهفتنهکا مەزن د دنیاى وئاخرهتی دا ب سهرکهفت (٧١)

ژمفایین پارستنا ئەزمانی:

کەفالهتە (گەرەنتی) یە بۆ چوونا بەهەشتی، بوخاری⁽¹⁾ ژ سەهلێ کورێ سعدی فەگۆهاستییه (خودی ژوان رازی بیتن) پیڤەمبەر (صل الله علیه وسلم) دبیژیت: (مَنْ يَضْمَنُ لِي مَائِينَ لِحَيِّئِهِ وَمَا بَيْنَ رِجْلَيْهِ أَضْمَنُ لَهُ الْجَنَّةَ)

ئانکو: (هەرکەسێ کەفالهتا (گەرەنتیا پارستنا) ئەوێ دناقبەرا هەردوو هەستیین دەقی خۆه (کو ئەزمانه) و کەفالهتیا ئەوێ دناقبەرا هەروو رەهینێ خۆه (کو عەورەته) بەدەته من دئ کەفالهتیا بەهەشتی دەمێ)

کەفیل: پیڤەمبەرە ﷺ

تشتی مسوگەرگری: چوونا بەهەشتی یە.

و ئەو تشتین دبنه ئەگەرێ بەدەستفە ئینانا فی مسوگەری:

کو مروّف (عەورەتی) خۆ و (ئەزمانی) خۆ بپاریژیت.

(1) (٦٤٧٤)

ژمفایین پاراستنا ئەزمانی:

پزگار بونە: پزگار بونە بەندی خۆدیی یە ل دنیا و ئاخرەتا
وی - (ترمذی)⁽²⁾ خۆدئ ژئ رازی بیت فەدگوهیزیت ژ فەرموودا
(عوقبەین کورئ عامری) خۆدئ ژئ رازی بیت گوت: من گوت
ئە ی پیغەمبەری خۆدئ قورتالبون چیه؟

پیغەمبەری ﷺ گوت: ئەزمانی خۆ بگره، و بلا مالاته تیراته بکەت،
و لسه رخه له تیا خۆ بگری.

و (ترمذی)⁽³⁾ ژ (عبدالله کورئ عامری) خۆدئ ژهەردوویان رازی
بیت گوت: پیغەمبەری ﷺ گوت: یئ بیدەنگ بیت ئەو پزگار بوو
[ژ فیتنن دنویایی و ئەشکەنجەدانا ئاخرەتی]

ژمفایین پاراستنا ئەزمانی:

هەمی ئەندامین لەشی ب راستبوونا ئەزمانی راست دبن و هەرودەسا
ب سەر پئ دا دچن ب سەر پئ دا چونا وی، (ترمذی)⁽⁴⁾

(2) الترمذی (۲۴۰۶) و صححه الالبانی فی صحیح الترغیب (۲۷۴۱)

(3) الترمذی (۲۵۰۱) و صححه الالبانی فی صحیح الترغیب (۲۸۷۴)

(4) الترمذی (۲۴۰۷) و صححه الالبانی فی صحیح الترغیب (۲۸۷۱)

قه دگو هیزت ژ ه دیسا (ئه بو سه عیدئ خودی) خودئ ژئ رازی
 بیت گوت: پیغه مبه رئ خودئ ﷺ گوت: ده می مروّف ل سپیده هیا
 ژخه و رادبیت هه می ئەندامین له شی هیقییان ژ ئەزمانی دکه ن
 ودبیژنئ: ژ خودئ بترسه د درحه قا مه دا چونکی ئەم ب تهینه ،
 ئەگه ر توّ راستبووی ئەم ژئ دئ راست بین و ئەگه ر توّ ژ ریا
 راست ده رکه فتی ئەم ژئ دگه ل ته دا دئ تیچین.

ژمفایین پاراستنا ئەزمانی:

بلندبوونا پلین باوهردارینه و سه رکه فتنا ب رازیبوونا خودایئ
 مه زنه ، (بوخاری)⁽⁵⁾ خودئ ژئ رازیبیت ژ (ئه بو هورهیره ی)
 خودئ ژئ رازی بیت قه دگو هیزیت کو پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت:
 باوهردار دئ ناخفته کئ که ت ژ رازیبوونا خودئ، گرنگیئ پئ
 ناده ت، خودئ دئ وی ب وی هنده ک پلا بلند که ت.

و (ترمذی)⁽⁶⁾ خودئ ژئ رازی بیت قه دگو هیزیت ژ (بیلالی کورئ
 حارثئ موزه نی) خودئ ژئ رازیبیت گوت: پیغه مبه ر ﷺ دبیزیت:

(5) (٦٤٧٨)

(6) الترمذی (٢٣١٩) و صححه الالبانی فی صحیح الترغیب (٢٨٧٨)

ئیک ژهوه دی ئاخفتنهکی گەت ژ رازیبوونا خودی هزرناگەت دی
خیرا وی گۆتنی گەهیتە وی پئی یاگەهشتیی، قیجا خودی دی
رازیبوونا خو بو نقیسیتن هەتا رۆژا پی شاد دبیت.

و پاراستنا ئەزمانی تمام و بدەستقە ئینانا هەمی تشتایە و هەما
ئەوه بنیاتن هەمی خیر و باشیا هەروەکی د حەدیسای پیغەمبەری
ﷺ دبیتە بەلگە لەسەر قی چەندی دەمی وەسیەت ل (معادی کوری
جەبەلی) کری خودی ژئی رازیبیت گۆت: پیغەمبەری ﷺ گۆت:

ئەری بۆتە وی نەبیژم یا وان باشیا هەمیا بدەستقە بینیت یان
جەئ وان هەمیا بگریت؟ معادی گۆت: بەلئ ئەی پیغەمبەری
خودی، پیغەمبەری ﷺ ئەزمانی خو گرت و گۆت: ئەفی بگرە و
بپاریزە، معادی گۆت: من گۆت ئەی پیغەمبەری خودی: ئەری ما
دی حیساب ل گەل مە هیتە کرن لەسەر وان گۆتنین ئەم دبیزن؟
پیغەمبەری ﷺ گۆت: ئەی معاد دایکا تە تە ژدەست بدەت ئەری

ما خەلک بوجی لسهر ناقچاقا دەینە راکێشان بۆ ناف ناگری ئیلا ئەو نەبیت کو ئەو ژبەر بەرهەمی ئەزمانی وانە.⁽⁷⁾

و لسهر قی چەندی (یونسێ کورێ عوبەیدی) خودی ژێ رازی بیت دبیژیت: هەرکەسەکی های ژ ئەزمانی خۆ هەمی و هزرین وی لسهر بن مسوگەر من باشی و قەنجی یێ دەهەمی کارێ ویدا دیتی.⁽⁸⁾

(یەحیایی کورێ ابی کتیری) دبیژیت: باشی و ساخەمی ئاخفتنا هەرکەسی و نەباشی نە ساخەمییا ئاخفتنا هەرکەسی دێ دەهەمی کاروکریارین ویدا بینی.⁽⁹⁾

و (موبارەکی کورێ فەضالە) ژ (یونسێ کورێ عوبەیدی) قەدگۆهیزیت کو دبیژیت: تۆ چ تشتی نابینی کو خیر و باشی هەمی ددیقدا بچیت ژبلی ئەزمانی، دێ بینی زەلامەک ب رۆژ ب رۆژییە و فتارا خۆ ب تشتی حەرەم دکەت و زەلامەک بشەقی شەف نقیژان دکەت و ب رۆژ شەهەدەکیا ژدەرەو دکەت - و چەند تشتەکیان

(7) رواه الترمذي (٢٦١٦) وابن ماجه (٢٩٧٣) و صححه الالباني في صحيح سنن الترمذي

(8) جامع العلوم والحكم (٢/١٤٩)

(9) حلية الاولياء لابي نعيم (٣/٢٠)

وهكى قان گۆتن - بەلئ پا تۆ وى نابىنى ئەو راستىي بيژيت قىجا
ئەفە بەرۇقاژى كاروكريارين وى نه هەتا كو هەيه. (10)

ئانكو هەركەسى خودايى مەزن تەوفايكا وى دا و ئەزمانى خۆ
پاراست ئەو پاراستنە دى بيتە ئەگەرى پاراستنا لەشى وى هەمىي.

ژ بەرهەمىن پاراستنا ئەزمانى:

ئەو نىشانەكە ژ نىشانىن باورەيى و سالوخەتەكە ژ سالوخەتىن
دىنى يىن كو نىشان بۆ كەسايەتەكە باورەي موكوم و بەيژيا
پەيوەنديا وى دگەل خودايى مەزندا.

(بوخارى و موسلم) خودى ژوان رازى بيت ژ (ابو هورەيرەي)
قەدگۆهيزن كو پىنغەمبەر ﷺ دىيژيت: "هەركەسى باورەي ب خودى
و رۇژا دوماهين هەبيت بلا ئاخفتنا خىرى بيژيت يان ژى بلا خۆ
بيدەنگ بەت". (11)

(10) جامع العلوم والحكم (۲/۱۴۹)

(11) رواه البخاري (۶۰۱۸) ومسلم (۴۷)

و (ئیمام ئەحمەد) قەدگۆهیزیت ژ (ئەنەسئ کورئ مالکی) گوت:
 پیغەمبەری ﷺ گوت: "باوەریا کەسئ راست و دروست نابیت هەتا
 کۆ دلئ وی راست و دروست نەبیت و دلئ وی راست و دروست
 نابیت هەتا کۆ ئەزمانئ وی راست و دروست نەبیت". (12)

ئەقە نامازە بوو بۆ ھندەک ژ مفا و شینوارین پاراستنا ئەزمانی.
 پیدفییە لسەر مروفق باوەردار ئەو دان و بەخشینا خودئ ل بیرا
 خۆ بینیت بقی ئەزمانی کۆ خودایی مەزن قەدرئ وی پئ گرتی
 و منەت لئ کری، و ئەگەر خودئ ئەف منەتە دگەلدا نەکریا وی
 نەدشییا ئیک پیت یان ژئ ئیک پەیف بیژیتن و پئ باخقیت،
 فیجا بلا بیرا خۆ ل نیعمەتا خودئ بینیت ب ئەزمانئ خۆ و بلا
 یئ ھشیار بیتن لسەر پاراستنا وی ژ تیکدەرین ئەزمانی ئەوین کۆ
 بەندەدی بەرەف دویمایھیکین ب ئیش و ب خەم قە دەتەن یین کۆ
 ل دنیا و ئاخەرتئ وی پەشیمان دکەن، بەرؤقاژئ وی یئ خودئ

(12) رواه احمد (1348) و صححه الالباني في سلسلة (2841)

رېز لئى گرتى ب پاراستنا ئەزمانى و ئاخفتنى كو ب گەلەك خىر
و بەرھەمان ب سەردكەفیت ل دونیا و ئاخرتى.

ئەى اللە تۆ تەوفىقا مە ھەمیان بدە لسەر پاراستنا ئەزمانى مە
ئەى خودايى ھەمى چىكریان، و تۆ مە ھندى دەمى چاڭ
نقاندەكى نەھیلە ب ھىشيا مەفە، و تۆ ھەمى كاروبارین مە ب
سەرو بەر بەكە.

مفایەكى كورت:

چەند بۆ مروقى يا جانە ھزرا خۆ د ئاخفتنا خودا بەكەت بەرى
باخفت، و ھەر كەسى ھزرا خۆ د ئاخفتنا خودا بەكەت ژ سى كاودانا
نابووریت:

۱- يان دئ بۆ وى دياربیت كو ئاخفتنەكا ديار و ئاشكرايە قىجا
بلا پى باخفت بى دودلى.

۲- يان دئ دياربیت كو ئاخفتنەكا خرابە ھەكى غەيبەتتى و درەوى
و يارى پىكرنى يان فەسادى و ھىشتا ژ ئاخفتنن خراب قىجا بلا
پى نە ئاخفت.

۳- يان ژى دئ لبر شاش و شىلى بيت، نزانين باشيه يان ژى خرابيه، فيجا بلا لثيرى ژى بیدهنگ بيت هەتا كو بو دياربووى هەروەكى پيغەمبەر ﷺ دىيژيت:

هەركەسى خۆ ژ گومانا (شبهاتا) پاراست ئەو وى دىنى خۆ و ناموس و كەسايەتيا خۆ پاراست.

و هەروەسا دىيژيت ﷺ :

وى تىتى بهيله يى تۆ تيدا ب گۆمان، بو يى ديار و تە بگومان نەئىخيت.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُ اللَّهِ

مزگفت

www.mzgaft.com